

rastlinstvo, ali 2. na živalstvo, ali 3. na vélike prikazni v naravi, ali 4. na zemljedelski posel, ali 5. na vérske običajje, ali 6. na red, po katerem se vrsti mesec za mesecem."

Vendar g. Miklošič piše, da imen 6. razdelka nej v slovanščini, kajti slovenska imena: prvník (januarius), drujnik (februarius), tretnik (martius), katera našteva Sacharov, imenuje slovničarsko izmišljotino.

Na konci svojega dela pisatelj dodaja imena, katera so Slovani pobrali od tujih narodov, i tista, katerih do zdaj še nej mogel iztolmačiti.

Mesecem so izmeju rastlinstva imena dale naslednje besede:

Bob, bréza, cvét, črěšnja, dob (dąb), ječmen, klas, lipa, list, mur (v ruskem po narečjih: murъ gramen, murava = zelena trava, muravyj = zelen, blg. moravъ = zél, — k temu jaz dostavljam: nsl. murava = neka temna trava, srb. murava = nekaka trava u moru. Vuk), roža, sviba (hartriegel), trava, trn, vrěsъ (heidekraut, srb. vrijes, vendar mi je pristaviti, da je v novej slovenščini meni samo znano: resa = heidekraut, a ne: rěsa), zelen, zoriti, želt (žlětъ), rž.

Izmeju živalstva:

Grěti (rus. bokogrěj februarius, ker ta mesec živa ide iz hlevov da si ogreva boke = strani), črv, izokъ (strsl. cicada), koza, kymati (nsl. kimati), mlěko, rjuti (brüllen), volk.

Izmeju vélikih prikazni v naravi:

Babino lěto (mlrus. september, polj. babie lato, Marcinkowe lato, — dodajam: nsl. babije leto, altweibersommer, kader okoli sv. Martina solnce za nekaj časa prijetno greje), gruda (scholle, frostscholle), jar (pomlad), jesen, draga (weg), brod, led, ljut (mlrus. lutyj februarius, od ljutega mraza), lęgati (strsl. lęzujekъ, (lažujak), martius, čas ležnjivega vremena), noriti (čšk. únor, ounor feruarius, unoriti absumere), pazder, pro-si-jati (prosinec), solnce (rus. solnovrat, december, uprav sonnenwende), studъ (kälte, strsl. studenъ december), suh (sušec), trositi (trāsiti, mlrus. trusym december, zeit des schnegeštöbers), zima, žar (srb. žar julius, nsl. pražnik dörrmonat, blg. gorešnikъ julius).

Izmeju zemljedelskega posla:

Kola (nsl. srb. kolovoz augustus), kositi (mlrus. šinokos julius), mlatiti (dolsrb. mložny mjasec november), obroč, praha, sējati (mlrus. šiven september, ker se takrat ozimína seje), sěči (strsl. sěšti), srp, vino, žeti (gorsrb. žnénc, žeñc, augustus, ker se v njem žito žanje).

Izmeju verskih običajev:

Božič, ebennaht, maša, novo lěto (zachopny mjasec januius, zachopiš anfangen, lüneb. nivaglutuf januius), rusalija (pfingsten), svadba (starorus. svadebnyj februarius), svěča, svét (světъ, hrv. na otoci Krku: svetačni, november, der monat der feiertage, — moja opomba: če to nej skrajšano nam. sve-svetačni?), vsi světi (nsl. vsesvéščak november, vseh svetnikov mesec), Andrej, Demetrij (blg. dmitrovskijъ october), Elija, Ilija (blg. ilinskijъ, srb. ilijšak, iljinšak, ilijnski julius), Jurij (nsl. gjurgevsčak, to je: jurijevščak aprilis), Gregor, Jakob, Ivan, Krěs (moje vprašanje: ali bi ne bilo bolje, to ime štěti meju vélike prikazni v naravi?) Luka, Magdalena (hrv. na otoci Krku: mandalenski julius), Martin (gorsrb. mērcinski mēsac november), Mihael, Peter (hrv. na Krku: petrovski, blg. petrovskijъ junius), Filip.

Od tujih narodov pobrana imena:

Aprilis (strsl. aprilъ), majus, martius (hrv. srb. marač).

Kakor vidimo, gosp. dr. Miklošič tu našteva samotista na pósodo vzeta mesečna imena, katera tudi prosti narod rabi. (Dal. prih)

Slovansko slovstvo.

* Druga knjiga je ravnokar izšla v Zagrebu od akademije jugoslavenske pod naslovom „Rad jugoslavenske akademije znanosti i umetnosti.“ Zanimivi njen obsežek je: Gradja za glagolsku paleografiju od V. Jagića. — Riedko slov. pismo u vaticanskem rukopisu od dr. Fr. Račkoga. — O moslovačkom granitu i hrastovih u Hrvatskoj od Lj. Vukotinovića. — O vremenih u hrvatsko-srbskom jeziku od A. Vebera. — Pokret na slavenskom jugu koncem XIV. i početkom XV. stoljeća od dr. Fr. Račkoga. — O zukalih i glasilih kornjaša od Ž. Vukasovića. — Brojna vriednost slova A od I. Berčića. — Književne obznane: De mutatione contiguarum consonantium in linguis slaviciis. Scripsit M. Hattala od Gj. Daničića. — Srpske narodne pjesme iz Bosne i Hercegovine. Skupio B. Petranović od V. Jagića. — Grammatica della lingua serbo-croata (illirica) compilata da Pietro Budmani. Fascicolo II. od Gj. Daničića. — Pridjani so tudi knjigi: izvodi iz zapisnikov akademijih in imenik knjig in druge umotvorine, ktere je akademija prejela v dar.

Ozir po svetu.

Detomori na Kranjskem.

Gosp. dr. Valenta, slavnoznani učenik porodničarstva (babištva) v Ljubljani, je izdal knjižico pod naslovom „Zur Statistik der Kindesmorde in Krain“, v kateri daje razgled, koliko novorojenih otrok so umorile matere od 1835. do 1866. leta, in ki so bile sojene v ljubljanski deželni sodnji. Število vseh detomorov v omenjenih 31 letih znaša 228, pa jih je bilo gotovo še nekoliko več, ker 1850. leta so ustanovili za Dolensko v Novem mestu kresijsko sodnijo in kar se je od tega časa primerilo detomorov na Dolenskem, bili so v preiskavi novomeške, a ne ljubljanske sodnije.

Med temi 228 zarad detomora zatoženih bilo jih je 153 zavoljo pomanjkanja dokazov izpuščenih, ena je med preiskavo sodnji ušla, 74 pa jih je bilo zarad dokazanega detomora obsojenih.

Gospod profesor si je prizadjal pri teh 74 ženskah poizvedeti vse, kar se tiče njih starosti, stanú, starišev, premoženja, obnaše itd., in je po natanjčnih teh pozvedbah prišel do sledečih sklepov:

Vse morivke so bile čez 20 let stare — največ jih je bilo med 20. in 30. letom.

Veliko tacih je bilo vmes, ki so že po dva ali več otrok imele.

Večidel so bile neomožene ženske. Omožene ali vdove so vse že več otrok imele.

Največ je bilo tacih, ki so bile še pri stariših domá in pa dekel v službi.

Čem bolj sirova (neomikana) je ženska bila, tem bolj je morivka.

Nobena morivka ni bila Ljubljančanka.

Le ena morivka je bila hči nezakonskih starišev.

Ženske, ki so prvega otroka imele in ga umorile, so bile večidel sicer poštenega zadržanja; one pa, ki so že več otrok imele, večidel niso bile nič vredne.